

**GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA**

Michał Kielsznia

DZP-WG. 600.03.27.2015a1

Warszawa, dnia 9 lipca 2015 r.

Jednostki Samorządu Terytorialnego
- wszystkie -

W związku z licznymi pytaniami dotyczącymi usuwania barszczy kaukaskich, przekazuję poniższe informacje. W mojej opinii lokalne populacje barszczy kaukaskich powinny być kontrolowane na poziomie gminy, do czego zobowiązane są samorządy lokalne. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm., dalej usg) do zadań własnych gminy należą m. in. sprawy związane z ochroną środowiska i przyrody oraz ochrony zdrowia. Barszcze kaukaskie stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzi, wywołują między innymi trudno gojące się poparzenia, a nawet raka skóry, dlatego istotne jest systematyczne, planowane zwalczanie tych roślin wszędzie tam gdzie one występują.

W celu zwalczania barszczy kaukaskich należy wykorzystać istniejące przepisy, tj. art. 40 ustawy o samorządzie gminnym umożliwiający wprowadzanie przez rady gminy aktów prawa miejscowego oraz przepisy ustaw szczegółowych odnoszących się m.in. do zarządzania drogami publicznymi, infrastrukturą kolejową czy gospodarowania wodami. Podkreślenia wymaga fakt, że duża część tych obiektów znajduje się w zarządzie jednostek administracji publicznej. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.), obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę. Wywiązywanie się z obowiązku dbania o zarządzany teren na podstawie obowiązujących przepisów może istotnie wpłynąć na ograniczenie populacji tej rośliny.

W celu zwalczania barszczy na nieruchomościach prywatnych sugeruje się wykorzystanie art. 40 usg, który upoważnia organy gminy do stanowienia aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie gminy. Zgodnie z treścią tego artykułu rada gminy może wydawać przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli. Za naruszenie tych przepisów może być przewidziana kara grzywny. Dla przykładu, Rada Miejska w Murowanej Goślinie w dniu 24.9.2013 r. wydała uchwałę Nr XXIX/297/2013 w sprawie zwalczania barszczu Sosnowskiego z terenu Miasta i Gminy

Murowana Goślina (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2013 r., poz. 5692). Podstawą prawną uchwały jest art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 40 ust. 1 ustawy z 8.8.1990 r. o samorządzie gminnym. Art. 7 ust. 1 pkt 1 usg zalicza sprawy ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej do zadań własnych gminy. Art. 40 ust. 1 usg stanowi źródło ogólnej kompetencji prawodawczej gminy, pozwalającej jej stanowić akty prawa miejscowego. Zgodnie z art. 40 ust. 3 usg akty prawa miejscowego o charakterze przepisów porządkowych mogą być wydawane w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących, a warunkiem dopuszczalności ich wydawania jest, by były niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli oraz dla zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego. Mocą uchwały Miasto Murowana Goślina zobowiązało właścicieli nieruchomości do likwidacji z terenu swoich posesji rośliny gatunku barszcz Sosnowskiego. Zobowiązanie to nałożono w celu zapobieżenia jej rozprzestrzeniania się z uwagi na zagrożenie, jakie stanowi dla zdrowia i życia człowieka. Przez właścicieli nieruchomości rozumie się także: współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością.

Zwalczanie barszczy kaukaskich może być finansowane z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w przypadku: obszarów Natura 2000, parków narodowych i rezerwatów przyrody, oraz ich otulin), wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, regionalnych programów operacyjnych (RPO) czy w ramach projektów współfinansowanych przez Unię Europejską i inne źródła.

Przykładowo w województwie małopolskim realizowany jest projekt zwalczania barszczu Sosnowskiego, współfinansowany w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (<http://www.barszczsosnowskiego.ur.krakow.pl/>). Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Wydział Rolniczo-Ekonomiczny Katedra Agrotechniki i Ekologii Rolniczej w okresie od kwietnia 2014 do kwietnia 2016 r. realizuje projekt „Środowisko bez Barszczu Sosnowskiego”. Projekt w 85% finansowany jest z funduszy EOG. Całkowity koszt inwestycji to 3 798 000 zł, z czego prawie 3 229 000 zł będzie pochodzić ze środków Islandii, Liechtensteinu i Norwegii. Projekt otrzymał dofinansowanie za pośrednictwem NFOŚiGW z programu operacyjnego „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów”. Partnerami w realizacji projektu są: Małopolska Izba Rolnicza oraz Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (Zakład Doświadczalny – Grodkowice).

Jednocześnie uprzejmie informuję, że Pracownia Stosowanej Ekologii Roślin Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie prowadzi badania dotyczące oceny skali inwazji barszczu Sosnowskiego i barszczu Mantegazziego na terenie Polski. W związku

z badaniami została utworzona strona internetowa poświęcona tym gatunkom (www.barszcz.edu.pl). Zawiera ona informacje o lokalizacjach stanowisk tych roślin w Polsce. Dane te pochodzą ze zgłoszeń obywateli i każdy może zgłosić takie stanowisko. Jak szacuje Pracownia tylko ok. 15 % stanowisk jest oznaczona błędnie.

Na stronie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (<http://www.gdos.gov.pl/igo>, zakładka poświęcona inwazyjnym gatunkom obcym) dostępne jest opracowanie "Wytyczne dotyczące zwalczania barszczu Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*) i barszczu Mantegazziego (*Heracleum mantegazzianum*) na terenie Polski", które zawiera propozycję metod usuwania barszczy kaukaskich ze środowiska oraz wiele innych przydatnych informacji o tych gatunkach.

GENERALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA

Michał Kiełsznia

